

QUATRE PARAULES D'AGRAÏMENT.

Premis “Maestrat Viu”, 2020.

Atzeneta del Maestrat, 12 de setembre de 2020

En les vides humanes a voltes es trenca l'equilibri entre la capacitat discursiva i l'estat emotiu. Fa unes quantes hores que jo sofrisc aquest desequilibri i ara mateix no sé si encertaré a expressar els sentiments que s'han emparat de mi. Anem per parts. Com a lingüista, i coneixedor de la gramàtica, ho faré segons els tres temps fonamentals del verb: el *passat*, el *present* i el *futur*.

D'antuvi, s'hi barregen, doncs, vius records del passat, quan el qui us parla trespava per aquestes terres del Maestrat i altres comarques properes a la “recerca del mot perdut”, parafrasejant la famosa novel·la de Proust. Recordo converses, anècdotes, patiments, però també una cosa molt important per a mi: els inicis de la recerca científica, que encetava amb l'estudi dels parlars d'aquestes comarques el qual va començar amb pretensions científiques però a poc a poc es va anar fent humanístic i fins i tot humà a mesura que tractava la gent senzilla de qui vaig aprendre matisos lingüístics, llengua vivent en abundància, i molta experiència vital a través de benèvoles anècdotes, unes de bones i d'altres de dolentes.

Provaré de descriure el meu estat d'esperit d'avui, en l'ocasió de rebre un guardó que inspira respecte, si ens atenem als guardonats en anys anteriors, tots personatges de gran talla intel·lectual i científica. Naturalment, el primer impuls que sento és de donar gràcies. Us regracio ben de cor, amics del Jurat, per aquesta distinció. Tanmateix, potser en el decurs d'aquests anys del Premi Maestrat Viu les eines se us han esmussat i, si més no avui, la dura exigència originària s'ha tornat condescendència amical.

El dia d'avui és un repte que em faig jo a mi mateix, i em plau de dir que l'accepto com pa beneït. Tota la vida he procurat de conrear i difondre la modalitat lingüística d'aquestes terres en la línia que més directament emana de l'obra dels meus mestres estimats, que em van introduir en aquest món humanístic, com més ara l'estudi de les varietats diatòpiques de la nostra llengua, de la filologia i de la història de la llengua, branques totes d'un mateix arbre.

En els nostres dies, la llengua, que ensems es gloria i flaqueja, sembla demanar als responsables de torn i a la societat del moment que no defallisquen. Es tracta d'un equilibri delicat, que, però, no podem trencar, i, d'ací estant, faig una crida a qui pertoque, per tal que es perfeccionen les visions de govern i s'afinen les actituds personals.

Això em duu, doncs, a dedicar una darrera part d'aquest poc meditat discurs al futur. No penso en el meu avenir personal, que no interessa gaire, sinó en l'esdevenidor d'un poble sencer. La vida social, i la llengua, que n'és manifestació preeminent, constitueixen un complex teixit de relleus personals, en el qual tot allò que es desfilagarxa és suplït per un solsit fet amb fils nous, això és, amb persones fortes i vigoroses que s'hi incorporen. Per això és més digne d'atenció el teixit en el seu conjunt que els fils concrets que s'hi han desgastat.

No voldria aigualir la festa, però la veritat és que rebo el Premi mentre s'abaten damunt la llengua unes amenaces que no podíem imaginar fa uns quants anys, justament ara que disposem de tants recursos que aleshores tampoc no podíem ni imaginar. Els altres, de fora estant, no ens entenen; nosaltres, que som a dins, no ens acabem d'entendre, o bé no encertem a fer tot allò que la llengua necessita: noves defenses per part de tots.

No sóc pessimista, emperò. Sabem que uns són els qui sembren i uns altres els qui colliran. Molts dels qui sou avui ací collireu un dia i d'altres s'hi afegiran. La torxa passa i amb confiança veurem com declinen els nostres esforços. Dins el teixit social de la llengua, els fils gastats d'ahir i els fils resistents que s'estrenen n'asseguraran la continuïtat.

Mentrestant, i tenint en compte que sempre sospirem per un far que ens il·lumine en la foscor, estic convençut que els esforços en el camp de l'estudi i, sobretot, en la transmissió generacional de la nostra llengua, ens portarà per vies d'un futur que tots volem millor i digne.

Que així siga.